

ВПЛИВ КРИЗИ COVID-19 НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕКОНОМІКУ КРАЇН СВІТУ

А. О. МОСКВІНА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
В. Р. ОСТРОВЕРХ, магістрантка
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

Пандемія COVID-19 і породжена нею економічна криза для всіх країн світу стали в край серйозним викликом за останні десятиліття. У зв'язку з цим багато експертів говорять про «нову реальність», в якій доведеться по-новому функціонувати не тільки національним системам охорони здоров'я, а й багатьом галузям економіки, що зіткнулися в умовах пандемії з необхідністю радикальної зміни формату діяльності.

У всіх провідних країнах світу для подолання наслідків пандемії були зроблені екстраординарні зусилля. Проте на тлі нових хвиль пандемії, що охопили багато країн в останні місяці, очевидно, що початкові прогнози про вихід світової економіки з кризи у 2021 році не виправдалися. Різна інтенсивність карантинних обмежень та різна швидкість вакцинації від COVID-19 в окремих країнах, а також поява нових штамів вірусу і далі будуть негативно впливати на стан національних економік. Все це означає, що урядам потрібно адаптувати свою економічну політику до умов довшої рецесії.

Перспективи відновлення економіки будуть залежати не тільки від дій урядів, але значною мірою від планів і очікувань на рівні фірм. У цьому контексті для вироблення адекватної економічної політики важлива оцінка ефектів пандемії COVID-19 та породженої нею економічної кризи для ключових галузей, а також аналіз стратегій поведінки компаній та тих рішень у відповідь на кризу, які сьогодні формуються на мікрорівні у різних секторах економіки.

В наслідок тиску, що чиниться пандемією COVID-19, бізнес-процеси в більшості галузей серйозно порушені, особливо для підприємств з зовнішньоекономічним ухилом діяльності. Для багатьох транснаціональних компаній комплексні та ключові для бізнес-процесів сервіси з глобальним управлінням слід переглянути та перебудувати. Організації повинні оперативно реагувати на зміни та тим самим гарантувати безперервність, а також захист та зниження ризиків операційної діяльності, щоб забезпечити функціонування свого бізнесу зараз і в майбутньому.

Економічна криза, спровокована пандемією COVID-19, зачепила усю світову економіку. Кожна країна відчує негативний вплив коронавірусу на свою фінансово-економічну систему. Щодо розвитку національної економіки України, то вона так чи інакше демонструє падіння цілого ряду соціально-економічних показників. Однак, враховуючи невизначеність у зв'язку з розвитком подій навколо коронавірусу, конкретні цифри важко спрогнозувати як для світової економіки в цілому, так і в розрізі економік окремих країн світу. Все це вимагає

виважених рішень уряду та органів місцевої влади у співпраці з провідними експертами, корпоративним сектором та населенням.

Зміна поведінки споживачів у зв'язку з карантинними обмеженнями визначила зменшення обсягів виробництва товарів та послуг у різних секторах економіки. Секторами, в яких відбулося найбільше скорочення обсягів доходів, торгівельних операцій, стали: туристичний, ресторанний, готельний, транспортний (цивільна авіація), промислове виробництво, продовольчий (сфера роздрібної торгівлі,) індустрія розваг та спорту тощо. У країнах, в яких частка цих секторів у ВВП була найбільшою, більшою мірою постраждали від поширення пандемії. Попри негативних наслідків пандемія виконала також функцію санації, очистив економіку від неплатоспроможних підприємств. В економіці активно почали розвиватися нові сервіси, зокрема, сервіси доставки, побудовані на цифрових бізнес-моделях та сучасних мобільних додатках. Початкові оцінки впливу пандемії на провідні економіки світу значно переоцінені, адже фактичні дані 2020-2021 років свідчать про скорочення обсягів виробництва в одних країнах та незначне падіння ВВП в інших через різну структуру економіки та поведінку економічних агентів [2]. Тому підприємства, які зорієнтовані на зовнішньоекономічну діяльність, повинні виявляти шаблони поведінки споживачів та зв'язок зміни поведінки споживачів з діловою активністю в умовах поширення пандемії в різних секторах економіки та різних країнах, а також переходити до впровадження нових сервісів та розподіленої моделі сервісів.

Перехід на *розподілену модель глобальних сервісів* може допомогти великим організаціям у всіх галузях – знизити загальноорганізаційні ризики. Автоматизація повсякденних завдань з використанням різних моделей «людина + машина», коли людина виконує здебільшого функції інформаційного працівника, може допомогти як в забезпеченні функціонування компанії зараз, так й в позиціюванні її з точки зору перспектив зростання в постпандемічний період.

Література:

1. Вплив COVID-19 на економіку і суспільство країни: підсумки 2020 року та виклики і загрози постпандемічного розвитку. Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 2021. URL: file:///C:/Users/Настя/Downloads/Concensus_Forecast_%2353_2021_ukr.pdf (дата звернення: 21.01.2022).
2. Федик М. В. Макроекономічні наслідки впливу пандемії COVID-19 на світову економіку. *Економіка та держава*, 2021. № 7. С. 40-46. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2021/9.pdf (дата звернення: 21.01.2022).
3. BBC News. Coronavirus 2021. URL: <https://www.bbc.com/news/coronavirus> (Accessed: 21.01.2022).
4. Statista. Ukraine 2021. URL: <https://www.statista.com/study/48494/ukraine/> (Accessed: 21.01.2022).
5. World Health Organization (2021). WHO coronavirus COVID-19 dashboard. URL: <https://covid19.who.int/> (Accessed: 21.01.2022).